

POGLED NA SVOJE DELO

Feri Lainšček

O PESNIŠKI RESNICI

Verjamem pesniški resnici o tem svetu. Prepričan sem, da je to edina resnica, ki se je ne da prirejati in z njo manipulirati, zato se nanjo lahko zanesemo. A kaj imam pravzaprav v mislih, ko govorim o pesniški resnici?

Govorim torej o nečem, kar se je rodilo z učlovečenjem in se vzpostavilo s prvo zgodbo, ki je bila kdaj povedana. Potovalo je skozi čas, najprej od ust do ust, nato tudi zapisano, z miti, legendami, pravljicami in drugim izročilom, tako kot še danes potuje iz roda v rod tudi s klasično in še živo literaturo in bo, vsaj po mojem mnenju, potovalo še dolgo in na najrazličnejše načine. Le zaradi tega nezadržnega potovanja pesniške resnice namreč še danes zares vemo o civilizacijskih vrednotah. Le tako lahko ostaja naše bivanje na tem svetu človeško. Le zaradi tega na večni tehtnici dobrega in zla, ki že tisočletja nenehoma niha, zmeraj znova najdevamo tiste metafizične uteži, ki pomagajo na strani dobrega in preprečujejo, da bi nas zlo dokončno in za zmeraj povleklo navzdol.

Seveda se tak pogled na svet najbolj odraža v tisti umetnosti, ki ni zavezana le duhu časa, temveč tudi vsemu tistemu, kar je Carl Gustav Jung imenoval duh globine. Pri svojem literarnem ustvarjanju skušam to ves čas upoštevati. Tudi ko pišem za otroke in mladino, je pravzaprav enako, čeravno ima tovrstno ustvarjanje svoje posebnosti.

V splošnem gotovo velja, da je pretežni del sodobne literarne ustvarjalnosti za otroke in mladino zavezan le duhu časa. To ji narekujejo številni zunajliterarni konteksti in pričakovanja, težišče njene uporabne vrednosti pa je pomaknjeno v stran od njenega bistva in temeljnega poslanstva. Vse prepogosto želi biti le tržno blago, učno in vzgojno pomagalo, ali celo zgolj branje za zabavo in razvedrilo. Razlogi za tak zdrs so kajpada različni in jih ne bi posebej našteval. Čeravno so njihovi večplastni učinki že tako mogočni, da se zdijo morda nepremagljivi, sem še zmeraj prepričan, da se jim umetnost ne bo nikoli povsem podredila. Ali če povem drugače: zdi se mi izjemno pomembno, da literarna ustvarjalnost za najmlajše bralce tudi v sodobnem času ohranja literarnost, željo po iskanju pesniške resnice ter težnjo po izrekanju presežnega. Tako prepričanje mi je pravzaprav vodilo in ga skušam pri snovanju svojih del za otroke in mladino po svoje uresničiti.

Enako sem razmišljal tudi ob pobudi za organizacijo Srečanja slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede in ustanovitev nagrade večernica za najboljše mladinsko literarno delo. Zdelo se mi je pomembno in v resnici nujno, da v času, ki je v mnogočem prelomen, tudi skupaj premišljujemo o svojih literarnih delih.

Pa da skušamo z nagrado, ki je bila takrat na tem področju ena redkih, pokazati na dela, ki se nam zdijo vredna in presežna. V kolikšni meri nam je to res uspevalo in za koliko smo premaknili težišče, ki sem ga prej omenjal, pa pravzaprav ne znam oceniti. Mirno lahko rečem le, gotovo bi bilo še slabše, če si ne bi prizadevali.